

září 2004

VECHÁZÍ JAKO DVOJČÍSLO 2-3

SPOLEČNOST PŘÁTEL USA
SOCIETY OF FRIENDS OF THE USA
Česko – americký klub
The Czech – American Club
Na Poříčí 6, Praha 1, 110 00 Czech Republic
Tel. +420-2-2421 0813, fax: +420-2-2421 5561
e-mail: spusa@mbox.cz

BULLETIN

NÁZORY - INFORMACE - DISKUSE - HISTORIE - DOPISY

ZEMŘEL 40. PREZIDENT SPOJENÝCH STÁTŮ AMERICKÝCH

RONALD REAGAN

POLITIK, KTERÝ VYHRÁL STUDENOU VÁLKU, VZKŘÍSIL AMERICKÉHO DUCHA
A ZACHOVAL SVĚTU KAPITALISMUS A DEMOKRACII.

ŽÁDNÝ AMERICKÝ PREZIDENT, S VÝJIMKOU WASHINGTONA, LINCOLNA A ROOSEVELTA,
SE NEMŮŽE POCHLUBIT ODKAZEM SROVNATELNÉ ÚROVNĚ.

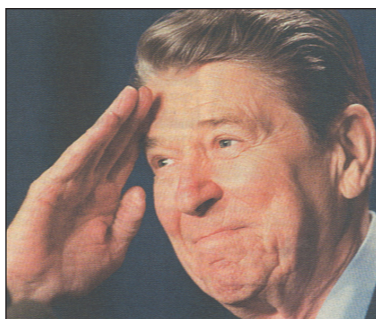
Společnost přátel USA chce několika řádky připomenout dílo a osobnost tohoto výjimečného muže dvacátého století, který se zasloužil o to, že světem opět prochází svoboda.

Některé hlasy z Evropy i od nás vedou mediální spory o zásluhách a vítězství Ronalda Reagana ve studené válce a jeho zásluhách o konci komunismu. Jsou to i stejné hlasy, které vytvářely jeho negativní obraz i v době jeho působení ve funkci prezidenta.

Některým médiím nepřísluší a nemají právo psát nekrology o muži, který jako nikdo jiný splnil do písmene myšlenku čínského filozofa Sun Tzu: „Přemoci nepřítele bez boje je vrcholem umění“.

Ronald Reagan bude pro mnohé v budoucnu velkou inspirací.

Narodil se 6. 2. 1911 v Tampicu, městečku ve státě Illinois a i když rodina žila v tísnivých poměrech, nikdy nepřipustil, že je chudý. Důvodem bylo prostředí, kde na stejné úrovni žily další rodiny a které stejně jako oni pomáhaly těm, kteří měli ještě méně. Vzhledem k otcově profesi prodavače rodina často cestovala, ale nakonec se usadila v Dixonu, městě s 10 000 obyvateli. Zde Ronald absolvoval Nordishe High School, na kterou velice rád vzpomínal v pozdějším věku. Vzhledem k nedostatku peněz si ve věku 12 let našel místo plavčíka v rekreačním centru v Lowell Parku, kde pracoval v letní

sezóně až 12 hodin denně. A není bez zajímavosti, že Ronald Reagan nezachránil jen svět od komunismu, ale za 7 let působení plavčíka zachránil 77 tonoucích. V 18 letech (1928) odchází studovat na vysokou školu Eureka College ve městě Peoria v Illinois. Vzhledem ke školnému, hospodářské krizi, která postihla i rodinu, přijímá slušně placené místo dělníka s krumpáčem a lopatou

a později i plavčíka. Hraje školní fotbal a divadlo. Promuje v roce 1932 a získává akademický titul v oboru ekonomie a sociologie, ovšem začíná pracovat jako regionální rozhlasový, později sportovní reportér, což jej samotného uspokojuje ale získává mu i sympatie. Jeho dávný sen Hollywood se mu splní v roce 1937 a ve svém prvním filmu „Láska v éteru“ hraje rozhlasového reportéra. Ronald Reagan natočil 54 filmů, kde vesměs představoval kladné hrdiny a kovboje. Jeho nejslavnější role byla role George Gippa, fotbalové hvězdy, který zemřel na zápal plic. Film byl uveden pod názvem „Knut Rockne Američan“ kde trenér vyzývá tým, aby šli bojovat za Gippa. Toto heslo se neslo potom v jeho volebních kampaních a pokud posílal své podřízené na jednání, nezapomněl dodat „Jdi bojovat za Gippa“. V Hollywoo-du působil v hereckých odborech a právě zde přišel do styku s negativním a bezohledným působením komunistů, což mu bylo dobrou školou pro funkci guvernéra. Od roku 1954 do 1962 přijal nabídku

Z OBSAHU:

- ZEMŘEL RONALD REAGAN ● SPLNĚNÝ SEN ● SP USA BRNO II ● AMERICKÉ POSTŘEHY ●

General Electric Theatre pracovat jako konferenciér programu a kdy jako její velvyslanec a zástupce pod jejím jménem za 8 let projel několikrát Spojené státy. Osm let mluvil s dělníky, sekretářkami a profesemi všeho druhu a za den absolvoval až 14 rozhovorů. V závěru svého působení navštívil všech 250 000 zaměstnanců společnosti. Mluvil o všem a se všemi a objevil konzervativní pracující Ameriku.

Poznal, že není tak důležité, co říkal on, ale to, co lidé říkají jemu. Zde vznikla jeho životní filozofie. Byla to škola pro prezidenta k nezaplacení.

V časopisu „Fortune“ shrnul svoji filozofii řízení takto: „Obklopte se těmi nejlepšími lidmi jaké najdete, přidělte jim pravomoci a zdržte se dalších zásahů.“ K tomuto výroku nelze nezpomenout dalšího velkého Američana gen. Pattona, který říká: „Nikdy neříkej lidem, jak mají to či ono udělat. Řekni jim, co mají udělat a oni tě překvapí svou duchaplností.“ Nelze nepoložit otázku, jak by vypadala Evropa a svět, kdyby tito muži v polovině dvacátého století stáli ve svých funkcích sobě po boku!

Ronald Reagan, který ze všech prezidentů USA od roku 1945 projevoval největší zájem o ideologii, odmítal být intelektuálem. Odmítal pocty této třídy a tato jeho zásada jej činila imunním vůči jejich soudu. Názorům intelektuálů věnoval stejnou pozornost jako komukoliv jinému. Byl sebejistý a tento fakt vytvářel u něj lhostejnost vůči myšlení o jeho osobě od příslušníků elit.

Reagan byl přesvědčen, že intelektuálové nemají právo vstupovat do řízení ekonomiky a nepochyboval o tom, že by jim to americký národ dovolil. Věřil, že tvůrčí Amerika jsou jednotlivci, podnikatelé, a proto cílem jeho hospodářské politiky bylo tuto energii uvolnit.

Jako prezident snížil daň z příjmu ze 70 na 28 procent, což znamenalo hospodářský růst a daňové výnosy, ze kterých financoval obranný rozpočet. Obliba Reaganovy osobnosti u Američanů (až 80 %) je pro intelektuální elity nepochopitelná a nemohou ji pochopit podnes. A přece stačí připomenout jeho zásady a principy, z nichž vycházel. Řídil se heslem Rooseveltova nástupnického projevu: „Jedinou věcí, které se musíme bát, je strach samotný“. A tomu podřizoval i svá rozhodnutí. Byl věčný optimista, který vždy shledával sklenici poloplnou, když ostatní ji vidí poloprázdnou. Měl mimořádný dar neztrácet naději a ze životní zkušenosti měl smysl pro mravní sílu amerického ideálu a věděl, jak jej lze ve své době nejúčinněji realizovat a neponechat jen v teorii.

Co nepochopili jedni, to pochopili druhí. Spisovatel Richard Reever řekl: Nemluvil jako politik a to z něj dělalo velkého politika. Spisovatel John Fitzgerald: Byl to oživit Gatsby, nikdy neztrácel naději a optimismus v budování Ameriky. Caspar Weinberger, ministr zahraničí: Reagan obnovil morálku ozbrojených sil tím, že pěstoval smysl pro vlastenectví a hrdost na vlastní armádu. Don Reagan, ministr financí: Reagan nikdy neříkal, co mám dělat jako ministr financí a já přesně udělal, co on chtěl. Reagan byl antikomunista a jako jediný prezidentský kandidát proto také ve volební kampani v roce

1976 kritizoval a byl odpůrcem politiky zmírňování napětí zvané Détente, protože byl přesvědčen, že vede k posílení Sovětů. Prohlásil známou větu: „Détente – není to to, co je mezi farmářem a krocanem až do dne důkuvzdání?“ Jeho slova se potvrdila. Přesvědčil voliče a v roce 1980 byl zvolen 40. prezidentem USA.

Nejdůležitější jeho projekt, který deprimoval Sověty a způsobil zlom ve studené válce, byl program obranných iniciativ, tzv. „hvězdné války“, ve zkratce SDI. Byla to od samého zrodu do konce jeho idea a nosil ji v sobě od konce 60. let ještě za svého působení v křesle guvernéra Kalifornie.

Zde se seznámil s prací na kosmickém laseru v kalifornské laboratoři Lawrence Livermorea, kde mu Edward Teller, vynálezce vodíkové bomby, ukázal výsledky práce na kosmickém laseru, jehož paprsky budou schopny zničit jaderné rakety, vypálené na Spojené státy.

Program „SDI“ odstartoval v historickém projevu 23. března 1983, kdy ohlásil změnu strategické politiky USA s dalekosáhlými důsledky pro národní obranu i pro jednání se Sověty o kontrole zbrojení. Ronald Reagan přestál veškeré nátlakové akce a kritiky hraničící s hysterií od Sovětů i od světové politiky a neustoupil. V říjnu roku 1986 se konal summit v Reykjavíku, kde sovětské vydírání nebralo konce. Reagan odmítl dál jednat a odjel. V televizním programu k Američanům druhý den po návratu mimo jiné prohlásil: „...Do Reykjavíku jsem odjel jednat s předsevzetím, že lze jednat o všem, s výjimkou dvou věcí: Naší svobody a naší budoucnosti. Obhajoval jsem „SDI“ z morálních, nikoliv technických důvodů.“ Po tomto projevu podpořily prezidenta tři čtvrtiny Američanů a stejná část veřejnosti schválila způsob jednání se Sověty. Reagan opět zvítězil a po příjezdu Gorbačova do Washingtonu věděl, že studená válka skončila.

Prezident Reagan byl novináři nazýván králem komunikace, ale vše spočívalo v tom, že složité myšlenky tlumočil přímočaře, jeho proslov byl jednoduchý a jasný a mířil více k srdci než k hlavě a hlavně tlumočil americké ideály a vlastenectví.

Novinář z „Washington Post“ Lou Cannon popsal snad nejdojemnější prezidentův projev na oslavu hrdinství v Normandii 1984 ke 40. výročí vylodění. Před ním stálo 62 příslušníků praporu „Rangers“, kteří zde bojovali proti obrovské přesile. Prezident jim řekl: „Toto jsou muži od Point du Hoc. Toto jsou muži, před kterými se třásly tyto útesy.“ Lou Cannon, který byl přítomen, dodává, že po jeho slovech plakali nejen tito veteráni, ale i agenti FBI a přítomní novináři.

Prezidentův dlouholetý spolupracovník z Bílého domu Dinesh D'Souza, který pracoval ve funkci analytika pro domácí politiku a který prezidenta dobře znal, prohlásil, že i v maličkostech projevoval politického génia. Při loučení s ním, kdy odlétal z Bílého domu za zvuku fanfár a kdy si on uvědomil, že ho již neuvidí, vytvořil si jinou představu jeho odchodu. **Viděl, jak mizí v západu slunce osamělý jezdec na koni, silueta na pozadí širého nebe.** To byl Ronald Reagan.

pokrač. str. 3

- Být ctnostný má velice praktický vztah k zachování svobody, konkrétně k její obraně. Aby lidé zůstali svobodní, musí být připraveni svou svobodu bránit. To znamená, že musí být připraveni svůj život riskovat při obraně svobody a nikdy se dobrovolně nesmířit s její ztrátou. Jinými slovy musí být odhodláni raději zemřít ve stoje, než žít na kolenou (Inaugurační projev 20. ledna 1981.)
- Nejnebezpečnější slova v anglickém jazyce obsahuje věta: „Ahoj, jsem z vlády a přicházím vám pomoci.“
- Neexistují žádné snadné odpovědi. Existují však odpovědi jednoduché.
- Rozhodnete-li se nazvat komunistu lhářem, musí se vás nakonec vždy zmocnit pocit marnosti: Jak můžete urazit prase tím, že ho nazvete prasetem? Komunisti se necítí vázání naší morálkou. Říkají, že jakýkoliv zločin, včetně lhaní, je morální, pokud pomáhá prosadit věc socialismu.
- Jsem přesvědčen, že největší význam mají pravdy mravního, nikoliv intelektuálního charakteru.
- Nechci jako občan nikdy vidět, jak naše země činí kompromisy ve věci svých demokratických principů. (1947, Hollywood – odbory)
- Na stole v Bílém domě měl znak s nápisem: „Není mezí, jichž by člověk nemohl překonat, pakliže se nestará o to, kdo sklídí uznání.“
- Vtiskl světu svoji podobu a jak sám řekl: Chtěli jsme změnit národ a místo toho jsme změnili celý svět.
- Názor státu na ekonomiku lze shrnout takto: „Když se to hýbe, zdaňte to. Když se to hýbe ještě dál, regulujte to. Když se to už nehýbe, dotujte to.“
- Jaký je rozdíl mezi demokracií a lidovou demokracií? Jako mezi kazajkou a svěřací kazajkou.
- Nejlepší mozky nejsou ve vládě. Kdyby tam nějaké byly, byznys by si je už dávno pronajal.
- Ať již dějiny o mně ještě řeknou cokoli, až odejdu, doufám, že uvedou, že jsem se odvolával k vašim nejlepším nadějím, nikoliv k vašim nejhorším obavám; k vaší důvěře, nikoliv k vašim pochybnostem. Mým snem je, aby vám na vaší cestě vpřed na vaše kroky svítila lampa svobody a vaši chůzi vám podpíralo rameno příležitostí.
- V otevřeném trhu spočívá síla, nikoliv slabost Ameriky.
- Máme za sebou revoluci, a ta revoluce byla úspěšná. A když si to všechno sečtu, musím říct, že to není tak špatný výsledek – na chlápka, který si neumí srovnat v hlavě fakta a pracuje čtyři hodiny denně, to celkem jde, ne?“ (Recepce v Bílém domě, leden 1989, se svými spolupracovníky před svým odchodem z úřadu prezidenta.)
- Mám ve vládě několik milionářů, kteří si své peníze sami vydělali. Na co mi bude parta ekonomů.
- Vyhlášení nezávislosti a oslava Spojených států jsou smlouvami, které jsme uzavřeli nejenom se sebou samými, ale s celým lidstvem.
- Jestliže může Sovětský svaz podporovat a podněcovat podvatnou činnost na naší polokouli, potom mají Spojené státy zákonná práva a morální povinnost těmto aktivitám vzdorovat.
- Bez závodů bychom neměli ani šampióny, ani překonané rekordy, ani špičkové výkony. Je-li soutěživost poháněna sobectvím, budiž. Co je ale tak sobeckého na lidech, kteří tvrdě pracují, aby získali lepší zaměstnání, ušetřili peníze na větší dům, utekli na víkend z města a nebo zaplatili dětem vysokoškolské vzdělání.
- Studená válka je zápas toho, co je správné, s tím, co je špatné, dobra se zlem... Jediná morálka, kterou Sověti uznávají, je ta, která slouží jejich věci, tedy světové revoluci (8. březen 1983, projev o „říši zla“, nejvýznamnější řeč Reaganova prezidenství.)
- Smlouva o kontrole zbrojení v této fázi není pro mne prioritou, protože podepsané smlouvy pro Sověty nic neznamenají. (30. leden 1981)
- Mnoho zemí na celém světě má vlastní ústavu, ale téměř ve všech těchto dokumentech říká vláda svému lidu, co má dělat. Ústava Spojených států je v tomto ohledu jiná, než všechny ostatní, protože sám lid v ní říká vládě, co má dělat ona. Nejdůležitější slova naší ústavy znějí: „My, lid Spojených států“, nejdůležitější její zásadou je svoboda.
- ... Svoboda je uznání skutečností, že žádný jedinec, žádná instituce či vláda, nemá monopol na pravdu, ale že život každého jednotlivce je nekonečně drahocenný, že každý z nás, kteří na tomto světě žijeme, máme pro svoji existenci nějaký důvod a můžeme něco druhým nabídnout... (V Moskevské státní univerzitě ke studentům o své životní filozofii.)
- Demokracie zvítězila ve studené válce proto, že šlo o souboj hodnot a dvou soustav, z nichž jedna kladla důraz na státní moc a druhá na jednotlivce a svobodu.
- Nejlepším sociálním programem je zaměstnání.
- Postup svobody a demokracie odsune marxismus-leninismus na smetiště dějin, jako tam odsunul i jiné tyranie... (britský parlament 1982.)
- Přesně ve chvíli, kdy si intelektuálové stěžovali na neschopnost Ameriky konkurovat, došly Spojené státy globální ekonomické převahy.
- Základem mé zahraniční politiky je důrazné sdělení Rusům, že již nehodláme smířlivě vyčkávat, zatímco se jimi vyzbrojovaní teroristé snaží svrhnout demokraticky zvolené vlády.
- **Zanechává za sebou národ, který uzdravil, a svět, který pomohl zachránit.**

G. W. BUSH, prezident USA

— Bláha

Použitá literatura: R. REAGAN – AN AMERICAN LIFE
DINESH D'SOUZA – RONALD REAGAN
R. JOCH - H. FAJMON – POLITICI SVOBODY

Splněný sen

Moje touha vidět Ameriku na vlastní oči sahá tak daleko jako skoro moje paměť sama. Většinu mých let jsem musel překonávat překážky fyzické i ideologické než se mi ona touha povedla. Odolával jsem i takovým metodám jako byl kádrový posudek, který se mi snažil zmařit vše dobré a osobní. Při vstupu do základní vojenské služby se mi podařilo do něj nahlédnout. Hned v úvodu stálo, že "... rozšiřoval amerikanismus na pracovišti!" Byl jsem na něj i dost pyšný, ale zároveň dost namydlený – jak se říká – a tak jsem se o žádnou kariéru nemohl zajímat. Nemohl jsem přijmout ani patolízalské manýry dle přísloví: "Koho chleba jíš, toho piseň zpívej", nebo jak se to mezi bázlivými Čechy někdy prohlašuje. Začal jsem s angličtinou, pravidelně jsem poslouchal Hlas Ameriky, nejdříve s hudebními pořady s anglickým komentářem, pak jsem poslouchal i druh pomalejších zpráv, chodil jsem číst na americkou ambasádu a hlтал jsem vše o této velké zemi. Čas se různě nakláníl k vysněnému cíli, až se ustálil v letošním roce. Nejdříve jsme s manželkou zadali cestu v jisté cestovní kanceláři, která nás zklamala tím, že pro ten zájezd nezajistila minimální počet lidí pro uskutečnění cesty a za druhé nám odmítla vrátit peníze novodobým českým způsobem, což jsme zlikvidovali zcela jiným americkým způsobem a peníze byly okamžitě vráceny ve stejný den jako to bylo ve smlouvě. Ještě týž den – byl to pátek 15 hodin – jsme se v jiné cestovní kanceláři rozhodli pro ten nejdlejší zájezd na 37 dní, který nás oslnil. Svou sedmdesátku jsem mohl oslavit na půdě USA, splnil se mi můj životní sen a když jsem se vrátil, tak mohu prozradit, že i nadále s chutí rozšiřuji amerikanismus, tentokrát i mimo pracoviště.

Náš zájezd byl plánován cestovní kanceláří od 11. září do 17. října 2003. Na letišti jsme se dozvěděli, že se možná nepoletí, možná spojitost s obavami o případné další zneužití výročí 11. září. Brzy se to vysvětlilo – prý posun odletu vznikl z technických důvodů – a letělo se o něco později, ne přímo, ale přes Paříž. Změna trasy letu nám byla z Paříže vykompenzována největším a nejpohodlnějším letadlem – Boeing 747 – samozřejmě také americké produkce. V New Yorku, v hale, nás očekával od cestovní kanceláře leader a řidič v jedné osobě, který nás pak doprovázel na cestě po Velké zemi v délce 18 523 km (přeopčeno z míli). Zařizoval samozřejmě ubytování v hotelích a motelech, suverénně vládl bezvadnou angličtinou, poskytoval rady nejen v cenách také v angličtině, ale i jiné, abychom dobře propluli trochu neznámým, ale přesto příjemným světem. Několikrát během našeho pobytu nás upozorňoval na to, že se máme jako Američané s jejich mentalitou na typicky americkém zájezdu. Viděli jsme tedy mnoho, někdy s trochou lítostí, že nemůžeme zůstat déle. Časový plán byl neúprosný. Neměli jsme ale nikdy pocit spěchu nebo stresu. Jeho inteligence spočívala v suverenitě jízdy, přehledu o Spojených státech nejen současných, ale i historických, a gradovala v úzkých zatáčkách různých horských a skalnatých útvarů nebo ve spletnosti velkoměst. Jeho přičiněním jsme viděli dvakrát více, než bychom si mohli dovolit jako amatéři s vlastním vozem po stejné trase.

Procestovali jsme 24 států včetně reprezentativního Washingtonu D.C.! Během 36 dnů vlastní cesty autem jsme vystřídali 30 hotelů nebo motelů. V některých jsme pobýli dvě noci, 60 x jsme kufry a jinou bagáž rozbalovali nebo balili. S přibývajícím dnem přibývalo i suvenýrů, z nichž polovina křehkých by určitě zasluhovala větší péči. Dovezlo se nakonec vše.

Přivezli jsme samozřejmě spoustu fotek, filmů, dojmů a vzpomínek na vše možné a poznávající. V detailu není možno hovořit o všem. Čtenář jistě o Americe už dříve hodně slyšel a četl. Snažil jsem se alespoň větší mírou přiblížit onu moji Ameriku na mé přednášce 15. 11. 2003 v učebně SP USA s promítnutím 357 fotografií a pohlednic. Nestihl jsem časově naplánovanou 2 hodiny promítání, přesto většina zájemců oželela oběd a odcházela později. Podle ohlasu byla přednáška s promítáním úspěšná.

Hned na začátku zájezdu jsme obdivovali úhlednost a reprezentativnost Washingtonu D.C. včetně různých monumentů a muzeí: Historie USA a Kosmonautiky a Lincolnova památníku. Nelenili jsme i v dešti běžet a alespoň skrze zahradní oplocení vyfotit Bílý dům, i když jsme po rychlém návratu k autu zmokli všichni včetně kamer. Následný den jsme si na Arlingtonském hřbitově u hrobů amerických velíkanů uvědomili americkou sílu, hrdoť, ale i lítost. Jak jsme zaregistrovali americké vlajky v mnohých místech ve Washingtonu, tak stejnou měrou v ostatních státech nám připomínaly lásky Američanů ke své zemi. Virginii jsme projeli jen s jednou zastávkou, zato v Tennessee jsme pobýli jak v Nashvillu, tak v Memphisu a připomněli si muzikálnost Američanů a vztah ke všem druhům hudby. Jejich hudební modla – Elvis Presley – je stále v popředí jejich hudebních cílů a Graceland v Memphisu je muzeum velikosti celé městské části. Po krátké zastávce u řeky Mississippi přejíždíme rychle Arkansas a chystáme se na jihozápad Texasem, New Mexikem a Arizonou. Příroda okouzljuje se stády dobytka, s vrtnými věžemi, s Grand Canyonem, Monument Valley, s kaktusovými horami, s atrakcemi původních zlatokopecských

míst a vesniček. Nepřestáváme obdivovat a přes Utah míříme na západ do Kalifornie a Nevady a měníme tisíce a snad milióny kaktusů, stromů a keřů za lidičky a mraveniště lidiček v Los Angeles, Hollywoodu, San Franciscu a Las Vegas. A máme-li se rozhodnout, kde nechat vzpomínky i naše srdce, tak nakonec se přikláníme k textu slavné melodie a necháme ho v San Franciscu.

Po společenských dnech plných krás, jachet, kasin a vůbec amerického bohatství a lehčího života i mravů, míříme podél studeného Pacifiku do Oregonu a znovu ještě jednou si dáme městskou civilizaci ve Washingtonském Seattlu. Přeskočíme Idaho v nejužší části a ponořujeme se znovu do přírodních kouzel Montany, Wyomingu a Jižní Dakoty. Připomínáme si v suvenýrech, ale i v reálu – ve tvářích Navahů, jejich historii a osudy indiánských kmenů. Neviděli jsme nepřátelské tváře, čas a nový věk je inspiroval dokonce i k úsměvům. I městečko Deadwood, kdysi zlatokopecké, ale též působiště Buffalo Billa a Calamity Jane, nechalo vzpomenout mého naplněného snu. Večer jsem se svými spulcestopovateli mírně oslavil mou a tedy i americkou sedmdesátku. U Mont Rushmore poznáváme, jak Američané milují své blízké, svou zemi i své prezidy, i když jsou ve skále vytesaní pouze čtyři. Za Yellowstonekým parkem, za bublajícími gejzíry, za stády jelenů a bizonů a za velkou přehlídkou těchto přírodních a animálních coctailů se loučíme s pravou americkou romantikou a bereme severními státy východní směr. Pokračujeme přes lowu, Sioux Falls a Sioux City, kde kupujeme ještě modely Trucků jako poslední suvenýry. Truck – to je ten dlouhý elegant – obrovský nákladák, kterých jezdí tisíce po dálnicích, obvykle nejméně z poloviny chromový a zbytek v naleštěném a blýskavém smaltu. Ve státě Illinois je dominantou Chicago, jehož prohlídce věnujeme celý den a večer s českoamerickou snoubeneckou dvojicí si připomínáme, jaké je to Chicago krásné. Pak míjíme Ohio a přijíždíme do Pensylvánie, plné květů, ovoce a barev. Nesmíme zapomenout na jeden den strávený u Niagarských vodopádů, zapsat do paměti sedmý div světa a pak už sjíždíme do státu New York a do města stejného jména se zvědavostí na ono „Jablko světa.“ Neleklí jsme se žádného velkoměsta, všude jsou klidné úsměvy jako na venkově, žádná socialistická centralizace. Dlouhý cadillac pozvolna brzdí, aby dal přednost – i mimo přechod – drobnému pejskovi, který si vede na šňůrce svou štíhlou slečnu. Samozřejmě jsme zvládli – stále svěží – návštěvu Empire State Building a fotime přes vyleštěné sklo – jako by tam vůbec nebylo – New York ze čtyř stran. Dovolili jsme si ještě projíždku lodí kolem Manhattanu a Sochy Svobody, autem pak projíždku kolem Central Parku, Městského muzea, přístavu z druhé strany Manhattanu a večerního Time Square. Pěší cestou druhý den jsme zvládli část Broadwaye a na ní příčné a číslované třídy, Wall Street s americkou burzou a zastavení u místa někdejších dvou mrakodrapů Světového obchodního centra. Celá plocha je jistěna čtyřmetrovým mřížovaným plotem. Chvilí také zapřemýšlíme o obrovské propasti dvou světů. Je zde větší pěší frekvence než v běžné ulici. Lidé postávají, dost z nich fotografuje, někteří se i modlí. Newyorčané, ale i návštěvníci, pokračují posleze v chůzi, uvolňují místa dalším. Meditace musí ustoupit realitě. Poslední část naší cesty jsme si ještě přizdobili odskočením do Atlantic City – stát New Jersey – což je prý takový Las Vegas východu. I Atlantický oceán byl už chladný, ale připomínal teplé a hřejivé vzpomínky. Náš pan průvodce dokončil s námi poslední kilometry na letišti a happy end naší cesty skončil po osmi hodinách bez mezipřistání přesně podle scénáře v Praze.

A co jsme si vybalili doma kromě suvenýrů, fotek a trochy propočených triček? Dojmy, o nichž se těžko píše, spíš by se chtělo rychle vyprávět. Četl jsem jeden citát z amerického společenského románu: „Je lepší věci prožívat, než o nich psát a číst.“

Vrátili jsme se ze světa bohatství, krás přírodních i lidských, ze světa pohody, upřímnosti, ze světa lidí, kteří jsou velkými dětmi i velkými vítězi v bitvách válečných i sportovních, ze světa muzikantů a tanečníků, kteří umí zatančit svůj styl – svoje štěstí. Musíme také Americe stále děkovat, že za nás vyhrála ve světové scéně nad nacismem, komunismem a snad i nad terorismem. První dvě zmíněné bitvy máme s ní za sebou. Ty se nás i hluboce dotkly. Ta třetí a její konec je před námi. Jedině Amerika jako silná vojensky i morálně může tuto třetí bitvu donkčit a vyhrát. Naše rozhodování – na které straně budeme stát – nesmí trvat dlouho. A musíme také vědět, proti komu budeme stát! A nesmíme se zdržovat v hlasování.

Zbyněk Liška

ČTENÁŘŮM BULLETINU

Přijměte, prosím, omluvu, že došlo k časovému posunu vydání čísel časopisu. Problém nebyl zavinen redakcí, ani vedením SP USA. Materiály a příspěvky, otištěné v tomto čísle, byly aktuální v první polovině roku, ale věříme, že je přijmete i dnes.

Za redakci

Rok 2004 má ve světě hudby dvě významná výročí. První se týká stoletého výročí od úmrtí jednoho z nejslavnějších světových géníů moderní hudby skladatele Antonína Dvořáka (1904 – 2004), které vzpomínal celý kulturní svět v rámci UNESCO. To druhé je 111. výročí vzniku 9. symfonie „Novosvětské“, kterou Dvořák napsal za svého pobytu v New Yorku v době oslav čtyřstého výročí objevení Ameriky a jejíž uvedení znamenalo i pro již světoznámého Dvořáka obrovský úspěch. Ovšem Dvořák, to nejsou jen léta devatenáctého století, kdy jako skladatel a dirigent šířil věhlas české moderní hudby po Evropě a Americe, to nejsou jen symfonická díla, komorní skladby, oratoria, kantáty a není to ani jen deset oper, ale je to i datum 21. 7. 1969, kdy ve tři hodiny padesát šest minut vstoupil americký kosmonaut, velitel „Apolla 11“, Neil Alden Armstrong jako první člověk na půdu měsíce a kde jeho první kroky na

„FROM THE NEW WORLD“

**Symfonie (e moll) číslo 9
opus 95
9. února 1893**

této planetě doprovázely tóny Dvořákovy 9. symfonie „Z nového světa“, kterou si tento aktivní hudebník-kosmonaut, který ji měl ve svém repertoáru, pro její krásu a srozumitelnost vzal s sebou jako symbol nové rodící se epochy.

Americká věda zdolala vesmír a díky ní první hudba, která se jako kulturní poselství Země nesla vesmírem, byla od Čecha Antonína Dvořáka.

Američané přijali Dvořákovu hudbu za svojí již před sto lety a mise „Apolla 11“ za účasti Novosvětské je vzácný doklad symbiózy vztahu

dvou národů, o níž nelze mít pochyb.

Svět a Dvořák jedno jest a repertoáry světových orchestrů dokazují, že je nejhranějším českým skladatelem a že jeho hudba je stále moderní a srozumitelná stejně jako v letech svého vzniku.

Bláha

STABAT MATER A DVOŘÁKOVA NELAHOZEVES

JAKÉ KONCERTY V LETOŠNÍ SEZÓNĚ?

Cestovní kancelář TERIS 2002 a hudební agentury ARTIS 3000 a PERFORM AMERICA, které každým rokem organizují zájezdy amerických amatérských orchestrů a pěveckých sborů, doladují již jejich evropská turné na sezónu 2004. A jako obvykle, jedním z hlavních míst, kde tyto soubory chtějí vystupovat, je Praha. Už také pomalu odeznívá strach po teroristickém útoku z 11. září 2001 a Američané si znovu zvykají na cestovní letadla.

Podle informace hlavní koordinátorky těchto zájezdů, naší členky paní Ing. Ireny Horákové, je již smluvně

zajištěn koncert symfonického orchestru Santa Monica Youth Orchestra 12. dubna (na velikonoční pondělí) v Praze, ve Dvořákově sále Rudolfiny.

12. nebo 14. 7. bude velký americký pěvecký sbor uvádět světoznámé „Stabat Mater“ Antonína Dvořáka v rámci populárního mezinárodního hudebního festivalu Dvořákova Nelahozevy. Další koncerty jsou dosud v jednání, ale můžeme se letos opět těšit na 4 až 6 krásných hudebních zážitků. Stálým zájemcům rozešleme program koncertů, jakmile bude k dispozici.

-li-

Koncert studentského orchestru z Kalifornie

V rámci festivalu Dvořákova hudební Nelahozevy vystoupil v Pražském Rudolfinu studentský orchestr z Kalifornie. Santa Monica High School Symphony Orchestra je jedním ze čtyř těles, které hudebně reprezentují tuto střední školu. Pět hodin týdně věnují studenti ve věku 15 – 18 let společnému muzicirování. Jejich výsledkem je výborná nástrojová technika mladých hráčů, rozhled po stylově různorodém repertoáru a navíc pak umělecké nadšení a radost ze souhry. U mnohých z nich již vyústily v touhu, věnovat se hudbě profesionálně. Dramaturgie koncertu částečně vycházela z reálného obsazení orchestru a prokázala orientaci ve světové hudbě romantismu a dvacátého století.

Úvodní Předehru pro dechový orchestr F. Mendelssohna-Bartholdyho řídil vedoucí hudební katedry Samohi – Terry Sakow. Melodicky nosnou, slavnostní hudbou vstoupili dechaři na půdu symfonické hudby. Tallisova fantazie R. V. Williamse si pak vyžádala celé těleso, obohacené o skupinu sólistů, kteří hráli na horním ochozu pódia. Svým obsazením skladba připomínala formu barokního koncerta grossa, ale oproti kontrastům jeho concertina a tutti nástrojů zde šlo o souběžnou výpověď partů, se zajímavým akustickým efektem. Dílo dirigovala umělecká ředitelka orchestrů Joni Swensonová, která je mj. nositelkou ceny Nejlepší vzdělávací pracovník v oboru orchestrální hudby roku 2004 a členkou správní rady Asociace dirigentů orchestrů v Kalifornii. Vládne plynulým, legátovým gestem, které konturuje přesné nároky rytmické, odráží dynamické nuance a požadavky plastické souhry. Tyto vlastnosti dirigentka uplatnila i v zvukomalebné a líbezné partituře Rímského-Korsakova Šeherezáda. Zazněly díly Moře a Syndibádův koráb a Lásky careviče a princezny. Hudební báseň skladatele a námořního důstojníka

(z r. 1888) je plná orientálního kouzla a barevných nápovědí, v jejichž snivé kantiléně se uplatňovaly sólové housle a flétna. Citlivé ruce dirigentky (- v Evropě jde o profesi, vykonávanou vesměs muži -) se s plným nasazením zdvihly ještě ve 4. větě Šostakovičovy 5. symfonie. Autor ji psal v době dramatických životních neúspěchů – po propadu opery Lady Macbeth – jako odpověď na ideologickou kritiku. Je to hudba vášnivá, hutná, plná rytmické vitality, která se občas láme do melodické nostalgie, ústící do jakéhosi chorálu. Finale, někdy komentované jako svár mezi rezignací a životem, vynělo přesvědčivě.

Hostující dirigent orchestru Vince Gomez je zakladatelem mnoha symfonických těles, dechových kapel a sborů v různých zajímavých lokalitách světa. V roce Dvořákova výročí vystoupil v Praze se 4. větou mistrovky 8. symfonie. Je to dílo pohody, přírodní inspirace, mnoha nápadů a jejich variačních proměn. Od vstupního fanfárového tématu Gomez Dvořáka budoval na kontrastech tempových, dynamických i výrazových, které měřeny naší tradicí přinesly i jiný stylový přístup. S efektním leskem pak s hráči uvedl výběr z opery G. Gershwinova Porgy a Bess v úpravě R. Russella Bennetta. Dílo provedené v roce 1935 v sobě nese prvky jazzové hudby, zpracované prostředky evropského symfonismu. Dirigent umocnil krásné melodie, taneční inspirace, hru s rytmickými figurami a celý kolorit černošského folklóru, který je této hudbě vlastní. Po přidavku Dvořákova Slovanského tance se umělci rozloučili s aplaudujícím publikem a s pocitem, který pak vyjádřili po produkci: „Cítili jsme se výborně, posluchači byli báječní, vstřícní, rádi se opět vrátíme.“

Dr. Olga Kittnarová

Psáno pro Bulletin – autorka je hudební vědec

THANKSGIVING DAY – Den díkůvzdání, který slaví Američané každý čtvrtý čtvrtek v listopadu bohatým hodováním, jsme oslavili 28. listopadu v restauraci "Legie". Po úvodním slovu a přivítání s přípitkem se podával kreveťový koktejl. Neodmyslitelným hlavním bodem programu byl tradiční pečený krocan se speciální nádivkou, který se tentokrát neobyčejně vydařil. Jako příloha byla specialita šéfa podniku – pečené australské plněné brambory a salát z červené řepy s křenem.

Nikdo neví, zda se podobné slavnosti úrody konaly a ještě méně je jisté, zda se jich od r. 1621 po příchodu prvních anglických kolonistů účastnili Indiáni, kteří se živilí většinou lovem a nikoliv zemědělstvím. Tradice ale předpokládá, že Indiáni je naučili pěstovat kukuřici a byli proto po první skvělé sklizni a vzkvétajícím období s kožešinami pozváni na hostinu, ke které přispěli krocany a společně hodováním tak slavili svátek sklizně, který byl později nazván "Den díkůvzdání". Stal se tak populárním, že v roce 1863 ho prezident Abraham Lincoln povýšil na státní svátek, který se dnes slaví a získal snad více na oblibě a významu, než tolik populární americké Vánoce.

Bohatou účast na této oslavě podpořili také zástupci ostravské pobočky.

CHRISTMAS PARTY, na kterou nás pozvala a pečlivě připravila krnovská pobočka v Rudné pod Prádem v Jeseníkách, se opět vloni povedla. Konala se 13. a 14. prosince v přátelském ovzduší a příjemném prostředí v restauraci "U žokeje Váni". Po večeri následoval večer plný výborné country hudby krnovské skupiny "WAGON", tance a veselí. Po půlnoci jsme se přesunuli do sousedního penzionu "Harmonie", obhospodařovaného las-kavými manžely Kudlovými. Tam proběhlo při vánoční výzdobě rozdělování různých žertovných dáreků pod stromkem, pojidání dobrot a specialit připravených členy krnovské pobočky a popíjení moravského vinka a slivovičky. Účastnili se také zástupci ostravské a litomyšlské pobočky. Spolupráce moravských poboček se zdárně rozvíjí a další den bylo dosti času a klidu k debatám a promyšlení plánů do budoucna. Brno navrhlo například kromě tradičních akcí uspořádání letního turistického výslapu v Jeseníkách zakončeného táborákem a opékáním špekáčků. Krnov souhlasil a navrhl termín 10. září. Ubytování zabezpečí opět manželé Kudlovi, členové krnovské pobočky ve svém penzionu "Antonie" v Karlově, Malá Morávka.

CZECH – AMERICAN CLUB – tento nový název místo dosavadního SP USA navrhl po svých zkušenostech v USA, kde je klubová činnost běžnější, na schůzi prezidia v listopadu prezident Dr. S. Kalkus. Na prosincové a lednové členské schůzi jsme tento návrh prodiskutovali. Jednoznačně se zamlouvá všem členům bez výjimky a byl jsem pověřen na prezidium změnou názvu a patřičnou úpravu stanov prosazovat. Zvláště pak po referátu Dr. Kalkuse v prosincovém Bulletinu o první konferenci prezidentů amerických klubů v Hamburku je nám tato navrhovaná změna názvu ještě samozřejmější, když jsme se dozvěděli, že letos organizuje předseda klubu v Hamburku setkání 60 klubů z celého světa k oslavě stoletého trvání amerického klubu v Hamburku. Zdá se nám, že bychom k této světové rodině zavedených klubů měli také patřit. S předsedou amerického klubu v Hamburku Jürgenem Abelem navážeme písemný kontakt za účelem bližších informací o činnosti jejich klubu a eventuální možnosti účasti brněnských zájemců na tomto setkání. V kladném případě a zájmu bychom mohli uspořádat celostátní účast všech SP USA.

Nově navrhovaný název naší organizace se zamlouvá také většině členů v Krnově a Ostravě, když jsme tuto otázku prodiskutovali při našich posledních setkáních.

Viktor Souček,
prezident SP USA – Brno II

Redakce časopisu otiskuje příspěvky čtenářů v plném znění, bez úprav (mimo reklamy) a nezodpovídá za správnost technických a historických dat uvedených pisatelem.

Americké postřehy

Za dalším poznáváním USA jsem se tentokrát vydal s cestovní kanceláří. Při prvním delším pobytu u příbuzných v Bayonne, které leží v New Jersey a je vlastně okrajovou přímořskou částí New Yorku, jsem poznal důkladně tuto oblast s výlety do Washingtonu, Philadelphie, Atlantic City a na sever od New Yorku po řece Hudson přes Medvědí hory překrásnou krajinou a zajímavými místy do vojenské akademie West Point. Tuto lokalitu jsem popsal ve svém loňském článku v Bulletinu a svěřil jsem se, že to byl jeden z mých nejsilnějších zážitků v USA; hned po okouzlení a šokem z Manhattanu a New Yorku jako "hlavního města světa" vůbec. Bývá tak totiž označován a myslím, že právem. Kdo ho nepoznal, leccos nepochopí.

V kalendáři cestovní kanceláře mě zaujal zájezd, který odpovídal mé představě o dalším poznávání Ameriky. Byla to touha poznat místa, která hrála důležitou roli v dějinách severoamerického kontinentu a spoluvytvářela vznik USA. A navíc to byla místa a státy na jih od Washingtonu s nádhernou jižanskou atmosférou, teplým klimatem a atraktivní přírodou. Zájezd se nazýval "Z Washingtonu na Floridu", byl desetidenní. 1. září jsem odcestoval Air bussem z Ruzyně do Paříže s následným přestupem na letišti Charlese de Gaulla do Boeingu 747 Air France, současně největšího do-

pravního letadla létajícího mezi kontinenty. Po přeletu na letišti JFK v New Yorku jsem se setkal s ostatními účastníky zájezdu a s průvodcem. Pod pojmem zájezd si obvykle představujeme autokar plný turistů. Nás bylo i s průvodcem 8 a cestovali jsme Chevroletem pro osm osob, v Americe nazývaným "minivan". Je v něm pohodlné cestování, dostatek prostoru pro zavazadla a je samozřejmě klimatizován, což jsme zvláště později na jihu v tropickém podnebí Floridy na Miami přivítali. Z letiště JFK, které leží v jižní části newyorské čtvrti Queens, zvané South Jamaica, jsme prošli Brooklynem k mořské úžině, která je přístupovou cestou lodí z Atlantiku a vede kolem Sochy svobody na malém ostrůvku Liberty Island do newyorského přístavu. Tuto úžinu jsme přešli po jednom z největších visutých mostů světa Verrazano Bridge do Staten Island a po stejné pojmenované dálnici – expressway – jsme prošli městem Newark, které již patří do státu New Jersey. Tam je přípoj na dálnici č. 95 – Interstate highway – která se táhne od Kanady na jih přes celé Spojené státy a končí v Miami na Floridě.

Projeli jsme 11 států a v každém z nich jsme poznali něco zajímavého a charakteristického. Byly to: New York, New Jersey, Pennsylvania, Delaware, Maryland, Washington D.C., Virginia, North Carolina, South Carolina, Georgia a Florida. Cestování nebylo únavné, přerušováno bylo vhodnými zastávkami ať již na odpočívadlech u dálnice či v zajímavých místech nebo městech. Odpočívadla u dálnic jsou na naše poměry luxusní, se vším komfortem a čistotou. Skoro na všech najdete obchody, restaurace a kavárny. Zvláště pozoruhodné jsou ty při překračování hranic jednotlivých států. Místo hraničních kontrol, na jaké jsme zvyklí, projíždíte volně a vítá vás perfektně zařízené "Welcome Center", kde máte možnost získat zdarma cestovní mapy, plánky města a veškerý informační a propagační materiál státu, kterým právě projíždíte. Zvláště mile jsme byli překvapeni přivítáním při příjezdu na Floridu. Krásné hostesky nám nalévaly ze skleněných džbánů chlazené džusy, čerstvě získané ze zdejších citrusových plodů: grapefruitové nebo pomerančové dle vlastního výběru. Konzumace není omezená. Příklad nám to zvláště vhod při venkovní teplotě nad 30 st. C. Nocovali jsme v motelech u dálnic i v hotelech ve městech, podle programu obhlídek a návštěv během našeho cestování. Byla to většinou jedna nebo dvě noci. Ubytování bylo vždy perfektní, bez problémů. Zajištěno bylo v sítí světově známých hotelů jako: Days Inn, Holiday Inn či Ramada Inn na Miami Beach. Ubytování bylo vždy včetně snídaně s bohatým výběrem bez omezení z jídel a nápojů různého druhu. Navíc v každém hotelovém pokoji máte k dispozici kávovar se zásobou kávy, čaje a kakaa. Na každém podlaží je k dispozici zásobník ledových kostek. Klimatizace na pokojích je regulovatelná a denně se mění 3 velikostní druhy froté ručníků. Každý pokoj měl vlastní koupelnu a sociální zařízení s několika druhy mýdel a šamponů. Stravování přes den si každý zajišťoval dle své chuti a finančních možností. S průvodcem jsme každé ráno při snídani probrali denní program tak, že byla možnost nákupů v supermarketech i stravování v restauracích. Také bylo vždy pamatováno kromě společného programu na osobní volno.

Cestování po dálnici probíhá plynule a nikdo si nedovoluje překročit maximálně povolenou rychlost. Ta se pohybuje podle státní a různých úseků cesty v rozmezí 55 – 65 mil/hod., tj. 88 – 104 km/hod. I když americká auta by chtěla jezdit rychleji, řidiči respektují dohled policie – highway patrol – kterou postřehnete občas s radary na skrytých místech u dálnice a která v případě nedodržování pravidel je okamžitě připravena vyrazit na svých rychlých strojích za pachatelem, eventuálně povolát hlídající helikoptery na pomoc. Policie se tam s nikým nemazlí a požívá skutečný respekt. Zásadně neobtěžuje automobilisty zbytečným zastavováním a kontrolováním. Při tom velkém provozu by to také nebylo rozumné. Je ale nekompromisní v případě, že nedodržujete pravidla silničního provozu. Dbá především o plynulost dopravy. Musíte vždy uposlechnout její pokyny. Nikdy se nepokoušejte ujet, vystavujete se nebezpečí, že proti vám bude použito služební zbraně. V případě, že vás stávková hlídka, zastavte u krajnice a je nejlépe, když obě ruce položíte na palubní desku. Zásadně nesahejte pro řidičský průkaz do náprsní kapsy, může to být většinou považováno za pokus o vydání zbraně. V případě dopravního přestupku se nesnažte diskutovat o výši pokuty, obvykle dosáhnete pravého opaku. Potřebujete-li však pomoc, jsou američtí policisté velmi ochotní. Při těch tisících mil, které jsme naježdili, jsme často vzpomněli na piráty silnicí a na "výkonnost" naší policie. Jen jednou jsme se setkali s událostí dopravního rázu, ale ta nebyla v důsledku porušení dopravních pravidel, ale rázu technického – auto bez kola a ukončení cesty na svodidlech. Průběžně a velmi často jsme se setkávali se zbytky prasklých pneumatik poházených po obou krajnicích vozovky. To množství bylo až zarážející. Nevím, za jakou dobu se tam nashromáždily. Shodli jsme se na tom, že to lze snad přičíst v jižních státech vysokým teplotám a prudkým klimatickým změnám. V Jižní Karolině jsme se ocitli cestou podél pobřeží Atlantiku během půl hodiny dvakrát uprostřed tropického lijáku. Během snad několika vteřin nastala tma, že nebylo vidět vůbec nic a spustil se liják, jaký jsem v životě nepoznal. Stěrače u auta přestaly být funkční a pokračování v jíždě by bylo cestou do neznáma. Na dálnici ustal okamžitě provoz ve všech šesti pruzích na několik desítek minut. Tak jak náhle bouře přišla, tak také odešla a nastalo opět krásné letní počasí. Není bez zajímavosti, že týden po návratu domů jsem zaznamenal v televizním zpravodajství zprávu o hurikánu, který se přiblížil k Atlantiku a dosáhl pobřeží přibližně v místech, kde jsme se setkali s tropickou bouří, a pokračoval v ničení pobřeží směrem na sever přes Virginii. Před Washingtonem našťásti změnil směr na moře, zeslábl a hlavnímu městu se vyhnul.

A nyní, co se týče programu naší cesty a navštívených míst konkrétně. Po přeletu jsme cestou z New Yorku do Washingtonu prošli státy New Jersey a Pennsylvania.

NEW JERSEY je z větší části přímořskou nížinou a je státem ovocnářským. Je největším americkým producentem pěti druhů ovoce a zeleniny: borůvky, brusinky, rajčata, chřest a brambory. Mimo to se zde pěstují ve velkém jablka a hrušky. Je to vlastně jedna velká zahrada a proto je nazýván Garden State – zahrada stát a také na automobilových poznávacích značkách je tento název uveden. Každý stát v USA má na poznávací značce kromě písmen a číslic uvedeno buďto přímo jméno státu, nebo jeho charakteristické označení (Florida má např. Sunshine State – slunečný stát). Je také zajímavé, že každý z 50 států USA je charakterizován svojí barvou a názvem ptáka. Pokračovali jsme

PENNSYLVÁNIÍ, hospodářsky vyspělým státem. Nejdůležitější je zde těžba uhlí, výroba železa, oceli a koksu. Ze známých měst je největší Filadelfie a Pittsburg. Hlavním městem je ale mnohem menší Harrisburg. Je zajímavé, že v mnoha amerických státech není vždy největší město hlavním městem (New York – Albany, 100 tis. obyvatel, New Jersey – Trenton, 90 tis. obyvatel).

Oba tyto státy odděluje po celé délce řeka Delaware, pramenící ve státě New York a ústící mohutnou deltou do zálivu Delaware, kterým je přístav ve Filadelfii spojen s oceánem. Šířka této indiánské řeky je v místech, kdy ji přejíždíme dálničním mostem tak velká a úchvatná, že ve vás zanechá nezapomenutelný dojem. Dostali jsme se tak do nejmenšího státu

DELAWARE, který má ale hrdě označení č. 1, to znamená, že jako první vstoupil do Unie a podepsal Prohlášení nezávislosti v r. 1787 (v tomto roce to byla jako druhá ještě Pensylvánie a třetí New Jersey). V jeho historicky hlavním městě, či spíše městečku New Castle, v předměstí Wilmington jsme strávili první zasloužený nocleh po náročném cestování letadlem z Evropy přes Atlantik a autem z New Yorku do Delaware. Další den jsme pokračovali již jen krátkou trasou přes malý stát

MARYLAND s 5 milióny obyvatel. Táhne se jím známé Apalačské pohory s nejvyšší horou Backbone Mountain – Páteřní hora s výškou kolem tisíc metrů. Jižní hranice s Virginii tvoří řeka Potomac, od níž do Marylandu od r. 1791 zasahuje čtvercové území hlavního města USA

WASHINGTON D.C., do jehož středu jsme dorazili od východu po známé a dlouhé Pennsylvania Avenue, která prochází středem města a na níž se nachází na vršku Capitol Hill budova parlamentu zvaná Kapitol a dále pak prezidentské sídlo Bílý dům. Název hlavního města nemá s americkým státem Washington na severu země nic společného. Oba nesou sice jméno po 1. americkém prezidentovi Georgi Washingtonovi (zvolen 1789), ale po rozlišení se u hlavního města píše D.C., což znamená District of Columbia. D.C. není stát, ale pouze území vyčleněné pro hlavní město USA. Není součástí žádného státu Unie. Tato federální enkláva leží na řece Potomac, která ústí do hluboké zátoky Chesapeake Bay a je tak spojena s Atlantickým oceánem. Přes řeku Potomac jsme v centru města po prohlídce Washingtona, Lincolnova a Jeffersonova památníků přešli na známý hrbitov válečných hrdinů s hrobem neznámého vojína v Arlingtonu. Zde jsme shlédli velmi atraktivní střídání stráží a navštívili hroby prezidenta J. F. Kennedyho s rodinou a trochu stranou na loučce prostý dřevěný bílý kříž s jednoduchou tabulkou značící místo posledního odpočinku jeho bratra senátora Roberta Kennedyho, také úkladně zastřeleného. Arlingtonský hrbitov patří k hlavnímu městu, ale leží vlastně na druhém břehu řeky Potomac na území Virginie, právě tak jako blízký Pentagon – pěticípá budova mohutných rozměrů – sídlo ministerstva obrany. Chtěli jsme si ji prohlédnout zvenčí a vidět opravenou část budovy po teroristickém útoku z 11. září 2001. Během našeho pobytu v USA bylo totiž právě 2. výročí od této tragické události, která měla dosah celosvětový a historie teprve ukáže, jak velký předešl v dějinách světa znamenala. V tyto dny byla bezpečnostní opatření patrná na každém kroku: na letištích, u vládních a jiných důležitých veřejných budov, v muzeích apod. Vstup jen přes detekční rámy a v některých ulicích a veřejných prostranstvích betonové zátarasy. Ze zadní strany budovy Pentagonu jsme bez problémů zaparkovali na parkovišti pro personál ministerstva Obrany. Chtěli jsme si doplnit fotodokumentaci z našeho pobytu ve Washingtonu. Po vystoupení z automobilu jsme neviděli žádné zákazy fotografování, šli jsme tedy blízko k autovému a videokamery běžely a spouštěly fotoaparátů cvakaly. Jenže ne dlouho. Vzápětí jsme byli zadrženi hlídkou MP v plné zbroji zarputilého a neoblomného výrazu, která nám okamžitě zabavila všechny kamery a povolala na nás telefonicky posilu, zřejmě velitele hlídky a odváděli nás všechny k budově. Vůbec se s námi nebavili a nenechali si nic vysvětlovat. Až u budovy v místech poškození pádem letadla s teroristy, kde zůstalo ještě oplocení, zřejmě manipulačního prostoru s materiálem při opravách, jsem spatřil ceduli se zákazem fotografování. Upozornil jsem velitele, že je to první zákaz, který jsme nemohli od zaparkovaného auta vidět. Teprve zde byl přístupný k hovoru a vysvětlování. Trvalo ale ještě asi 20 minut dohadování než nás propustili, vrátili fotoaparát a videopřístroje po přehrání a zkrácení natočeného na desetisekundový záběr. Proč zrovna na tuto délku, nevím. Důležité je, že nám zůstala fotodokumentace a s ní vzpomínky na horké chvíle u Pentagonu. Urychleně jsme opustili toto nebezpečné území. Kousek dále u mostu přes řeku Potomac nám průvodce ukazoval na druhém břehu v dálce se mohutně tyčící nad řekou bílý komplex budov zvaný Watergate, známý z aféry o odposlouchávání sekretariátu demokratické strany republikány. Důsledkem toho bylo potom, po usvědčení, odstoupení prezidenta Nixona.

Ve Washingtonu jsme se zdrželi ještě další den, takže jsme měli příležitost si prohlédnout kromě již zmíněných památníků některá z četných muzeí. Měli jsme na to celý den osobního volna. Zvolil jsem návštěvu Národního muzea americké historie a udělal jsem dobře. Je to skvěle uspořádaná přehlídka dějin USA, nejen jako státu, ale všech odvětví života, lidské činnosti, vynálezů,

techniky atd. Muzeum se nachází v moderní rozměrné budově v sousedství mnoha dalších významných muzeí a galerií, lemujících slavný "Mall". Tak se nazývá zelené území vnitřního města mezi kamennou jehlou Washingtonova památníku (vysokého 169 m a považovaného za nejvyšší kamennou stavbu světa), již zmíněnými památníky prezidentů Lincoln a Jeffersona a mezi Kapitolem a Bílým domem. Strávil jsem tam několik hodin a to jsem si vybral jen pro mne ta nejzajímavější oddělení. Z muzea je to jen několik minut chůze k Bílému domu, který jsem obešel kolem plotu zahrady severní i jižní fronty a fotografoval. Vstup a prohlídka pro veřejnost, právě tak jako do Kapitolu, byly dočasně zastaveny. Zřejmě z bezpečnostních důvodů.

Vnitřní město je sídlem všech ministerstev a důležitých úřadů, je moderní, čisté a přívětivé. Nachází se zde také jako v mnoha velkých amerických městech Čínská čtvrť se svojí typickou výstavbou, vstupní branou a spoustou obchůdků a restaurací. Neodolali jsme a v jedné z nich jsme poobědvali pravé čínské Kung-pao s rýží. Za nápoje jsme zde nic neutratili, jelikož hbitá a sympatická obsluhující mladá Čínanka neustále doplňovala skleněný džbán na stole dobrou a chladnou pramenitou vodou. Dobrý zvyk, který se již v našich končinách nevidí. Poblíž Čínské čtvrti jsme si prohlédli památné Fordovo divadlo, v němž byl při slavnostním představení na počest ukončení války Severu proti Jihu zastřelen prezident Abraham Lincoln. Na vnějším okraji centra města je situována většina zastupitelských úřadů a mezi nimi na důstojném místě pohledného parku mezi Massachusetts a Florida Avenue se tyčí v nadřivotní velikosti socha T. G. Masaryka, kopie sochy nacházející se u pražského Hradu. Shlédlí jsme ji po roce jejího odhalení za přítomnosti prezidentů Bushe, Havla a M. Albrightové. Socha a upravené území parku je darem Spojených států České republice, sponzorované americkými přáteli České republiky. Předměstí Washingtonu již nemá velkoměstský vzhled, spíše připomíná zahradní město s vilami a červenými cihlovými domy s pro Ameriku tak charakteristickými venkovními požárními žebříky či scho-dišti. Ve Washingtonu a na celém území D.C. žije na rozdíl od většiny amerických států víc černochů než bělochů a to celých 70 %. Podle literárních pramenů má toto město kromě mnoha vynikajících prvenství i jeden nechalvaný rekord – v počtu zločinů na jednoho obyvatele.

K odjezdu z Washingtonu jsme měli po osobním volnu sraz v parku před Bílým domem. Byl jsem uchozen za celý den prohlídkou a dostal jsem chuť na pivo. Do odjezdu chyběla ještě hodina i vydal jsem se hledat v ulicích kolem bloků domů poblíž Bílého domu restauraci, kde bych uhasil žízeň. Všude jen samé denní bary a kavárny s limonádami, Colou nebo kávou. Pivo nikde. S alkoholem či pivem se v Americe a hlavně v New Yorku a Washingtonu setkáte jen výjimečně. Spíše v menších městech a hlavně v jižních státech, na Floridě a Miami to již není problém. Na poslední chvíli jsem našel luxusní bar, ve kterém k mému údivu čepovali 6 druhů piv mně neznámých značek. Na můj dotaz barmanovi, které pivo by mně doporučil, že jsem cizinec, reagoval tak, že nezná moji chuť a načepoval do menších sklenic ochutnávky ze všech 6 pip a ať prý si vyberu. S něčím podobným jsem se ještě neseťkal. Po degustaci jsem stejně nevěděl, které a rozhodl jsem se pro jakousi mexickou značku. Při placení jsem byl zvědav, jak to bude počítat. Pivo je totiž v USA pro nás drahé a s nejlépejší břecťou jsem se setkal později v Georgii za 2,50 dolaru. Ochutnávky velkoryse nepočítal a za pivo jsem zaplatil 5,50 dolaru s taxou. Taxa se totiž připočítává v Americe automaticky k ceně jakéhokoliv zboží a je v každém státě a městě různá. Jak jsem zjišťoval, pohybuje se mezi 6 – 15 %. Když jsem u financí, zmíním se ještě o málo známých názvech mincí. Nejnižší mince (coin) je 1 cent (1 penny), 5 centů (1 nickel), 10 centů (1 dime – čte se dajm) a 25 centů (1 quarterkvotr, neboli čtvrták). Z Washingtonu vedla naše cesta přes

VIRGINII, typicky jižanský atlantský stát. Na úrodných, teplých a hojně zavlažovaných pobřežních nížinách prosperují zemědělské farmy s intenzivním chovem dobytka, ovocnářstvem a pěstováním tabáku. Průmysl je elektrotechnický, chemický a tabákový. Za občanské války byla Virginie centrem Konfederace, odbojních jižanských států. Hlavním městem je Richmond, který jsme si důkladně prohlédli. Je to typické jižanské úpravné město, vyzdobené četnými památníky. Malebná architektura zdejších budov přímo navozuje atmosféru války Severu proti Jihu. Ve městě je směsice rozdílných architektur, které se hned tak nevidí. Spousty kostelů různých církví, historické paláce a mezi nimi moderní univerzitní areál University of Virginia. Oblíbeným stavebním stylem jsou zde spárované červené cihly na veřejných i soukromých budovách. A všude plno zeleně a květů roztočivých tvarů a barev. Po přenocování ve Fredericsburgu jsme pokračovali přes státy

SEVERNÍ KAROLÍNA a JIŽNÍ KAROLÍNA. Mezi oběma státy je na hranicích nápadité odpočívadlo. Jako lákadlo pro turisty je zde vybudované nákladné restaurační a nákupní středisko v mexickém stylu, všemu vévodí na rozhledně umístěný obrovitý mexický klobok a mezi jednotlivými objekty jsou rozmištěny figuríny z Disneyovských filmů. Toto místo se nazývá South of Border – Fort Pedro (jižní hranice). Průjezdem Jižní Karolínou se mění typ krajiny a rostlinstva.

Dlouhá denní trasa končí v příjemném motelu ve státě

GEORGIA v přístavním městě Savannah. Georgia je typický jižanský zemědělský stát se subtropickým podnebím, známý hlavně pěstováním arašídů a bavlny. Dodává na americký trh polovinu celoroční spotřeby. Hlavním městem je Atlanta, kterou máme v povědomí z nedávných letních olympijských her, žil zde Martin Luther King a je mateřským sídlem výrobků a majitelů značky Coca-Cola. V Savannah jsme se po příjezdu a ubytování osvěžili v hotelovém bazénu a vydali se prozkoumat večerní svéráznou atmosféru města. Vedle nádherně osvětlené mohutné staré radnice na návrší, klasicistní banky a sídla maršála jsme v parku objevili velikánský náhrobek se sochou indiánské princezny Tomo-Chi-Chi, která je tu uznávána jako

zakladatelka státu Georgia. Neopakovatelné kouzlo má ale nábreží starého přístavu na řece Savannah, kde vstupovali poprvé na americkou půdu do vážení černí otroci. Nachází se zde spousta obchodů, spíše krámků s nejrůznějším zbožím, hospůdek a barů. Po řece se projíždějí staré klasické kolesové parníky s turisty. Dýchá tu atmosféra dávných časů, prosycená na každém kroku jinými melodiemi a rytmy. Všude tu vládne jazz, ať již na nábreží, kde si sobě pro radost vyhrává černošek na trumpetu, kytaru či saxofon, nebo v každém baru řádí různé skupiny hudebníků a zpěváků. V nádherném hlučném prostředí jednoho z barů jsme povečeřeli místní specialitu, steak s pálivou oblohou chilli a fazolí. Na rozdíl od běžných amerických zvyklostí zde teče alkohol různého druhu proudem a bary se utápí v dýmu cigaret a doutníků. V Savannah žije hodně černošského obyvatelstva. V 18. století bývalo hlavním městem státu Georgia, bylo to neobyčejně bohaté a pyšné plantážnické město a tomu odpovídá i jeho stará, honosná architektura. Historická část města je vůbec největším zachovalým areálem budov z 18. a 19. století, kde najdete ještě dost honosných sídel obklopených velkými zahradami a parky. K dokreslení této nádherné atmosféry chybělo jen potkat Scarlet O'Harovou s Rhet Butlerem, hlavními to osobami ze známého filmu podle románu Margaret Mitchellové „Jih proti Severu“. Mezi Atlantou a Savannah se odehrával tento poutavý příběh.

Návštěva a poznání jižanských států rozhodla o mém výběru této cesty po USA a splnila mé očekávání. Nekonečnou dálnici č. 95 jsme další den dosáhli hranice posledního státu na naší cestě, Floridy.

FLORIDA – opět nás čekalo přivítání ve Welcome Center a abychom poznali, že přijíždíme do státu slunce a citrusů, podávaly se ochutnávky džusů místní výroby. Další cesta vedla podél mrakodrapů Jacksonvillu stále na jih podél pobřeží Atlantiku. Začínají zde pláže a přímořská střediska. Florida, která je v povědomí turistickou a rekreační oblastí, má rozvinutý průmysl potravinářský, elektrotechnický, chemický, kosmický a těžbu fosfátů. V zemědělství převažuje pěstování citrusových plodů, ovoce, zeleniny, cukrové třtiny, chov hovězího dobytka a drůbežářství. Je nejteplejším státem USA. Florida je vlastně velký poloostrov oddělující otevřený Atlantský oceán od hlubokého mořského Mexického zálivu. Byla původně španělskou kolonií, o čemž svědčí i její jméno, které znamená kvetoucí. Podnebí je zde vlhké, teplé subtropické a úplně na jihu v Miami dokonce tropické. Tomu odpovídá i nádherná barevná květena a stromy jsou skoro výlučně palmy všech možných druhů.

První zastávku na Floridě jsme udělali v městečku St. Austin, založeném v r. 1565. Je jednou z mála ukázek staré španělské Floridy. Z koloniálních dob se dochoval komplex staveb známý jako Castillo de San Marcos, vyhlášený jako národní památník. Zachovala se i stará dřevěná škola, údajně první ve Státech. Procházeli jsme zdejší kuriózní uličky, plné zajímavých domků a barvitých zákoutí a připadali jsme si jako v úplně jiném světě a čase. Na nábreží jsou tu zbytky staré pevnosti určené k obraně přístavu. Přes záliv vede dlouhý most na ostrov, kde je farma bílých aligátorů. O krokodýly tady na Floridě vůbec není nouze. Cestou dále na jih po dálnici, která stále kopíruje pobřeží Atlantiku, jsme se již za pár desítek mil dostali do oblasti, kde začíná směrem do vnitrozemí typická floridská džungle palmových porostů, bažin a aligátorů. Dále na jih až k Miami se táhne tato bažinatá, těžko průchodná krajina s pozoruhodnou vegetací. V jejíž nejjižnější části tvoří Národní park zvaný Everglades s tropickými rostlinami, aligátory a plameňáky. V této oblasti jsme se dostali k naší třídenní zastávce na Cap Canaveral. Ubytovali jsme se v Titusville, východním místě našeho poznávacího programu. Předně jsme navštívili raketové kosmické středisko J. F. Kennedyho, kde se nabízí ojedinělá podivná, na kterou se nezapomíná. Je to rozsáhlé území, které jsme po přísném kontrolovaném vstupu, jehož cena není zrovna nejlevnější (29,68 USD), projížděli busem NASA po kosmodromu k odpalovacím rampám a montážním halám, z nichž největší je považována svou kubaturou za největší monolitní dům světa a slouží k montáži kosmických vozíků, jak se to říká. V návštěvnickém centru jsme si pak prohlédli řadu výstavních expozic a venkovní přehlídku všech typů raketoplánů, které zde startovaly. A konečně v trojrozměrném kině IMAX jsme shlédli jako účastníci v řídicím centru start a let kosmické lodi APOLLO.

Druhým výpadem z Titusville byla návštěva přírodní rezervace na Merritt Island, kde se střídají mořské zátoky, ostrůvky, laguny, sladkovodní vývěry a malé tůňe. Je to ráj vodních ptáků, aligátorů, vodních savců a mořských želv. Stávají se zde pro naše takové kuriózní příhody, že jsme se cestou autem setkali několikrát s aligátorem ve struze u silnice. Toto území navazuje na pobřežní pás Canaveral Seashore, zbytek původní krajiny na atlantském pobřeží s jedinečnou přírodní pláží Playalinda Beach.

Třetím zážitkem z této oblasti bylo nalodění v přístavu Port Canaveral na obří loď – největší plovoucí kasino u pobřeží Floridy. V sedmi podlažích (3 spodní a 4 horní po celé délce lodi), která jsou propojena sítí pojezdových schodišť, se nachází stovky a snad i tisíce hracích skříní a spousta heren s ruletami, bingem a karetními hrami. V celých USA jsou povolena jen 2 hrací místa na pevnině pro hazard. Na západním pobřeží je to Las Vegas a na

východním Atlantic City. Aby se obešel zákaz dalších herních míst na pevnině, byla zřízena společnost Sterling Casino Lines, která 2x denně vyjíždí s vlastní hernou z přístavu Cap Canaveral na pětihodinové vyjížděky po Atlantiku směrem k Bahám. Asi po půlhodině plavby se dostane do mezinárodních vod a opustí tím výsostně území Spojených států. Sirény a zvonce na lodi dají znamení a v dosud tichém prostředí se tisíce pasažérů všech možných ras a vzezření dají do práce a nastane nepředstavitelný ruch se zvukomalebnou kulisou zvonicích výherních automatů, pokřikování krupiéřů a směnárníků. Do tohoto signálu také platil zákaz kouření a pití alkoholu. Teď se může všechno a pasažéři toho bohatě využívají. Stop stav nastane zase při návratu do amerického pobřežního pásma. Vstup na plavbu lodí je zstanou a vstupenku dostanete po předchozí registraci a důkladné osobní a pasové kontrole. Na obou koncích každého podlaží jsou bary s bohatou nabídkou jídel, ovoce a pití. Konzumace není omezena a je bezplatná, kromě alkoholických nápojů. Předpokládá se totiž, že každý účastník plavby tam při hraní nějaké ty dolary zanechá. Totéž se stalo i mně, přestože jsem hrál opatrně a závčas toho nechal a věnoval se raději gastronomickým záležitostem, procházení, prohlížení lodí a poznávání těch nejrůznějších typů hráčské společnosti. Po euforii z prvotních výher jsem tam zanechal asi 30 USD. Ale stál ten pětihodinový zážitek za to. Jelikož jsme se vrátili až po půlnoci do přístavu, byl další den věnován odpočinku, koupání v krásném prostředí hotelového bazénu a individuálnímu pobytu v Titusville.

Čekal nás poslední úsek, cesta do Miami. Cestou kolem známých pláží jako Pompano Beach a Ft. Lauderdale jsme se zastavili a prohlédli si miliónářské středisko Palm Beach, kde našinec za cenu jednoho noclehu by pořídit celou dovolenou. V ulicích města jsou k vidění obchody a butiky nejlepších světových značek. Konečně jsme dorazili do vytouženého Miami, města umělců zvucných jmen, města zbohatlých a podezřelých existencí a města důchodců a mladých povalečů. Miami je miliónové moderní velkoměsto mrakodrapů krásné architektury, v jehož centru zapůsobí chaoticky propletená změť betonové silniční sítě provázané navíc s městskou drahou Monorail a závěsnou nadpovrchovou Metromover, jezdící v obchodním centru. Od starého přístavu zrenovovaného v obchodní, kulturní a pohostinské středisko se dostaneme mostem na 12 km dlouhý ostrov elipsovitého tvaru zvaný Miami Beach. Je to neznámější americká rekreační oblast oddělená od pevniny úzkou lagunou Biscayne Bay, přes kterou vede řada silnic a mostů. Ještě v r. 1913 to byl pustý písčný ostrov zarostlý křovinami nízkých palm. Když byl v tomto roce postaven přes lagunou první most, začala se na ostrově rychle rozvíjet rekreace. V současné době je celý ostrov jediné rekreační a lázeňské město s množstvím hotelů, pláží s bazény, restaurací a obchodů všeho druhu. Hlavní dopravní tepnou po celé délce Miami Beach je honosná Collins Avenue, podél které jsou skoro všechny hotely a pláže, situované na východní stranu k Atlantiku. Na opačné straně směřující k zálivu Biscayne Bay jsou pak obchody, restaurace, golfová hřiště a vodní sporty všeho druhu. Na Collins Avenue jsme měli připravené ubytování v hotelu známé mezinárodní sítě hotelů Ramada Inn. Třídenním pobytem zde jsme končili naše americké cestování. Věnovali jsme se většinou koupání. Druhá strana našeho hotelu s palmovou zahradou, slunečníky z palmového listí, lehátky a překrásným bazénem přímo sousedila s bělostnou mořskou pláží. Nezažil jsem nikde tak teplé moře, jako zdejší Atlantik, ale seděl si karibskou oblastí. neměl jsem příležitost změřit jeho teplotu, soupedal jsem nejméně na 30 st. C. Po delším pobytu v moři jsme se chodili osvěžovat do „klimatizovaného“ hotelového bazénu. Kromě koupání a slunění jsme také poznávali Miami. Autem jsme podnikli několik výpadů do okolí, projížděli zdejší členité pobřeží a dlouhé mosty nádherné vznosné konstrukce, spojující nespočetné množství ostrovů a ostrůvků, které se nazývají Keys. Nejkrásnější byl výlet na korálový ostrov Key Biscayne přes kilometr pláží, koupališť a přístavních mol, které se táhnou na jihovýchod jako pás ostrovů určených k rekreaci. Závěr tohoto lenošivého a příjemného světa tvoří starý, pečlivě udržovaný maják (lighthouse) z r. 1825, který stojí na samé špičce ostrova zvaného Cap Florida. Na jihozápad od Miami se táhne ještě delší pás ostrůvků propojených mosty. Poslední je vzdálen 170 mil a jmenuje se Key West. Každý z ostrůvků má svoji specifikou jako delfinária, podmořská akvária a rezervace, které jsou domovem 55 druhů korálů a 500 druhů žab. Kuriozitou je nejdělsí most, dlouhý 7 mil a je obdivuhodným stavitelským dílem. Key West je nejnižším územím Spojených států, odkud je pouhých 90 mil na Kubu. Uctivanou a neznámější památkou je tam dům spisovatele Ernesta Hemingwaye, který je dnes upraven jako muzeum. Krásné dny na Miami skončily a zůstaly nezapomenutelné vzpomínky. Mezinárodní letiště v Miami si nezádá s New Yorkem či Londýnem. Pražská Ruzyňové by se sem věšla několikrát. Stovky letů denně směřují do celého světa, převážně do Jižní Ameriky, Austrálie, Japonska a Číny. Letěl jsem s Air France do Paříže. Let trvá 8:45 h, z Paříže do Prahy pak 1:40 h a již jste doma.

Viktor Souček,
SP USA Brno

**SPOLEČNOST PŘÁTEL USA
SOCIETY OF FRIENDS OF THE USA**

Česko – americký klub

The Czech – American Club

Na Poříčí 6, Praha 1, 110 00 Czech Republic

tel.: 224 210 813

e-mail:spusa mbox.vol.cz www.czechik.com/spus.4

REDAKCE: J. Bláha, SP USA - BULLETIN

mobil: 721 910 475

Na Poříčí 6, Praha 1, 110 00 CZECH REPUBLIC

Uzávěrka příštího čísla 3. listopadu